

สัมผัสกร้านแห่งเมืองใหญ่ — ภาพถ่ายกรุงเวียนนาโดยพอล อัลเบิร์ต ไลท์เนอร์

หลายปีก่อน พอล อัลเบิร์ต ไลท์เนอร์ออกจากความคับแคบในเทือกเขาแห่งทิโรลเพื่อท่องเที่ยวตามเวียนนาและเมืองใหญ่ต่างๆ แต่เขาไม่เคยกลายเป็นคนเมืองใหญ่หัวสูงซึ่งทำกิจกรรมซ้ำซากเลย ไลท์เนอร์รักษาความละเอียดอ่อนที่รบกวนใจและซับซ้อนไว้ รวมทั้งสายตาแบบคนนอก ความทึ่งต่อสิ่งรอบตัวเหมือนเด็ก และความรักที่จะค้นพบ สำหรับไลท์เนอร์ กรุงเวียนนาซึ่งเขาอาศัยมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1986 ไม่เคยเป็นบ้านเกิดของเขา มันยังเป็นสถานที่ประหลาดและไม่เหมือนใครเสมอ แม้แต่สิ่งของที่เขารู้จักแล้ว แต่ไลท์เนอร์ยังสามารถถ่ายภาพราวกับเขาเพิ่งพบเห็นมันเป็นครั้งแรก เขาจึงเป็นศิลปินที่มองภาพเมืองด้วยความเรียบง่ายเป็นกลางเพื่อค้นหาว่า “เมือง” นี้เป็นเมืองอย่างไร ภาพเมืองของไลท์เนอร์จึงเป็นการหยอกเข้าลึกๆ ระหว่างการมองและการค้นพบ ซึ่งหลุดพ้นจากรายละเอียดของเปลือกนอกหยาบกร้าน ไร่การดูแลของเมืองใหญ่ และแน่นอน กวีบันทึกภาพอย่างพอล อัลเบิร์ต ไลท์เนอร์ไม่คิดใช้งานของตนเพื่อการตีความทางจิตวิทยาหรือทำหน้าที่บันทึกยุคสมัยแต่อย่างใด ภาพของเขาเป็นเพียงการจดบันทึกของนักท่องโลกคนหนึ่งซึ่งเขารวบรวมมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 90 ในเมืองที่เขาอยู่ เวียนนา...

เวียนนาของไลท์เนอร์หาได้สอดคล้องกับภาพกรุงเวียนนาที่ยิ่งใหญ่เปล่งประกายของนักท่องเที่ยวไม่ และเราจะไม่พบความหม่นหมองที่เทาอย่างที่เหล่ากวีต่อต้านวัฒนธรรมทั้งหลายเคยพรรณนาเวียนนา ไม่เลย เมื่อพอล อัลเบิร์ต ไลท์เนอร์เดินเล่นช้าๆ ไปรอบเมือง เขจะมีดวงอาทิตย์อยู่เบื้องหลังเสมอ ในซุ้มและหลังน้ำ मुखของเมืองที่ร่าราวยนี้ เขาค้นพบสีสันสดใส ราคาถูก ราวกับเมืองร้อนที่บอกเล่าความสดที่ไม่ได้วางแผนล่วงหน้า ความบังเอิญ ชีวิตชีวา ความยากจน และการอพยพย้ายถิ่น ความเปิดกว้างรับเอาพลังบริสุทธิ์ที่เกิดขึ้นชั่วแวบอาจเกิดจากการเดินทางไปถ่ายภาพในเมืองอย่างดาการ์ในประเทศเซเนกัล หรือ ฮาวานาในคิวบา บ่อยๆก็เป็นได้ สิ่งที่น่าสนใจคือ ไลท์เนอร์ปฏิเสธที่จะถ่ายภาพเดี่ยวให้ยิ่งใหญ่ ศิลปินช่างภาพผู้นี้เปรียบเทียบงานถ่ายภาพเมืองใหญ่ของเขาเหมือนการพลิกหนังสือเล่มหนึ่ง และรวบรวมงานออกมาเป็นหนังสือรวมภาพเล่มโตในชุด “โมเมนต์” ซึ่งประกอบด้วย Façade, แคนซาค, ป้าย และโฆษณา, ศิลปะการเรียงพิมพ์ ที่ายที่สุดแล้ว ทุกๆเมืองก็คือโกดังเก็บรูปร่างและสีสันที่เป็นนามธรรม ศิลปะของนักสังนียมผู้มีมนตร์อย่างพอล อัลเบิร์ต ไลท์เนอร์อยู่ที่เขาปล่อยให้พวกเราารู้สึกเองว่าภาพเหล่านี้ไม่ใช่วัตถุตายซาก ไร้ความหมาย ทว่ามีร่องรอยของชีวิตที่เป็นปริศนาไม่มากนักน้อย ซึ่งมีอิทธิพลต่อภาพเวียนนาของไลท์เนอร์ในบางครั้ง เนื่องจากเวียนนาไม่ใช่เมืองที่หยุดนิ่งหรือเป็นนิรันดร์ แต่เป็นเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

โวล์ฟกัง โคส (ผู้อำนวยการ พิพิธภัณฑท์กรุงเวียนนา)